

Üzenet századunknak

In memoriam Bogdan Adamczyk minorita szerzetes
(1965. július 13., Limanowa – 2021. április 9., Szeged)

„Tegnap együtt miséztem egy atyával, aki Papowo Biskupiéből, Topoliński szülőhelyéről érkezett, és még a nevét sem hallotta” – írta nemrégiben e-mailben Rychwałdból Bogdan Adamczyk atya. És szinte hihetetlen, hogy április 9-én 56 éves korában hirtelen eltávozott. Bogdán atya szentségekkel megerősítve egy Covid-intenzív osztályon hunyt el. Szegeden szólította magához az Úr. Ott az egyház világi fele vett tőle búcsút, Miskolcon a szerzete, a minoriták búcsúztatták. A vírusjárvány ellenére összegyűltek a római központból, továbbá Krakóból, Gdańskból, és természetesen széles e hazából a szertartást végző papok. Köztük volt bátyja, aki egyben családját is képviselte.

Bogdan atya e-mailjében érződött a jogos felháborodás, hogy Adalberto (Wojciech) Topoliński (1885. április 23., Papowo Biskupie – 1940. április 19., Sztum) atyáról a szülőhelyén nem hallottak. Pedig az utóbbi években még magyarul is készültek róla könyvek. Legutóbbi kötetem (*A mezítelen Lázár feltámasztása*) 2017 húsvétján a szombathelyi Szülőföld Könyvkiadó gondozásában, majd néhány hónappal később ugyanott Joanna Urbańska fordításában lengyelül is megjelent. Íme, most pedig párásodó szemüveggel olvasom Bogdan Adamczyk *Adalberto (Wojciech) Topoliński élete és műve levelek tükrében* című dokumentumkötetét, és írom az ajánló szavakat hozzá. A könyv egyidejűleg jelenik meg magyar és lengyel nyelven.

Több mint egy évtizede mi sem tudtunk semmit Topoliński atyáról.

Hogyan is kezdődött?

2008-ban a Szűzanya lourdes-i jelenésének ünnepén történt, hogy a Kelemen Didák atya által épített miskolci minorita templomnak a plébánosa, Bogdan Adamczyk lengyel minorita

szerzetes (akit ebben a templomban szenteltek fel 1993. június 20-án) arra kért meg, hogy rendezzünk egy nemzetközi konferenciát Kelemen Didák atya tiszteletére – halála napjának, április 28-ának a környékén (1744-ben hunyt el). Ebben az évben (2008) volt a magyar minorita szerzetes, Isten Szolgája Kelemen Didák atya születésének 325. és pappá szentelésének 300. évfordulója. Nem Bogdan Adamczyk lelkesedése ragadott magával, hiszen józan megfontolással nemigen kezdünk nagy konferenciát szervezni, ha két hónapunk van rá, hanem elkeseredése – mikor ezt megmondtam neki – indított arra, hogy belevágjunk a munkába. Ekkor került a kezembe – Bogdan atya előszót írt hozzá, és kiadtuk reprintben – P. Monay Ferenc minorita rendi áldozópap *P. Kelemen Didák – a Felső-Tiszavidék apostola (1683–1744)* című füzetkéje, amelynek zárószorai ezek voltak:

„Ahol élt és működött, az öregek ma is áhítattal emlegetik a »szent ember« nevét. Ez indította a miskolci minoritákat és a templomukhoz tartozó harmadik rend tagjait, hogy a század elején újra megindíttassák a boldoggá avatási eljárást. 1939 nyarán Adalberto Topoliński, a rendi szenté avatási ügyek általános római kérelmezője el is ment Miskolcra, hogy a helyszíni szemlét megéjtse és a található iratokat összeszedje. Az eljárás befejeztével az írásokat magához véve, továbbutazott Lengyelország felé, ahová a krakkói bíboros érsek hívta, Nagy Lajos királyunk leánya, Hedvig királyné ügyének hasonló kivizsgálására. Szeptember elsején azonban a németek megkezdték Lengyelország elfoglalását, Topoliński egy német gyűjtőtáborba került, ahol úgy ő, mint a magával vitt iratok eltűntek.”

Tút keresni a szénakazalban? Hatmillió lengyel áldozata volt a második világháborúnak.

Egy egész egy tized millióra becsült a német koncentrációs táborokba hurcolt lengyelek száma. De úgy éreztem, mégis neki kell látni, mert abban bizakodtam, hogy hátha rá lehet találni akár egy picinyke darabkára is a magával vitt iratokból.

Azután feladtam – milliomodrésnyi esélyt sem látva a megtalálásukra, nem volt értelme tovább keresni a dokumentumokat, de egyre jobban érdekelt, hogy ki is volt ő, a posztulátor. Miért került koncentrációs táborba, és valóban oda került-e? Mi jutott neki végső nyughelyül? Sír... Tömegsír... Gázkamra... Elhantolták-e, és ha igen, vajon hol? Látogatjuk szeretteink sírját. Hősök emlékművei előtt tisztelgünk. De hol lehet az ő sírja? Került-e rá virág, gyertya, mécses az eltűnése óta eltelt évtizedek alatt? Csak rosszkor volt rossz helyen? Egyszer csak rátaláltam egy emléktáblára. A ferences rend mártírjainak sorában, néhány névvel Maximilián Kolbe atya neve után ott látom az övét. A halál helye: na Pomorzu (Pomerániában). Ez annyit jelent, hogy valóban nem tudni, hol. Az viszont, hogy ott áll a neve: *a véletlent, a „rosszkor volt rossz helyen”-t teljességgel kizárja. Kizárja az is, hogy ott a neve és fényképe a Lengyel Nemzeti Archívumban.*

Ezer éve áll – „...annyi balszerencse közt. / Oly sok viszály után, / Megfogyva bár, de törve nem” – Európa két védőbástyája: „Népek Krisztusa, Magyarország”, „Polska Krystuszem narodow” („Népek Krisztusa, Lengyelország”). Márai Sándort és Adam Mickiewiczet idézve – alig hiszem, hogy a több mint ezeréves két szakrális nemzetállam történelmét ennél tömörebben és pontosabban meg lehetne fogalmazni. A kelet-európai rabnemzetek sorában talán a legtöbbet szenvedettek hazája ez a két szakrális nemzetállam. Fennmaradtunk, mert Isten remekbe szabott tervében ott áll, és a szakralitásban gyökerezik, abból táplálkozik a fennmaradásunk. Az Árpád-ház annyi szentet és boldogot adott példaképként a keresztény világnak, mint egyetlen más uralkodóház sem. A lengyel szentek hosszú sorában pedig közös szentjeink is vannak, akiket a világegyház tisztelete övez, és akikhez mint közbenjárókhöz fordult a történelem vérzivataros századaiban a lengyel és a magyar. Egy keresztény ember a saját kereső életútját járva, olykor a folytatáshoz erőt adó forrásként, máskor világító

fáklyaként, de mindig példaképként tekint helytállásukra. Azt hiszem, mondhatom így, a középkortól használt kifejezéssel élve (mert századok óta *barátaink a barátok*): *Bogdan barátot barátjává fogadta Kelemen Didák barát, és viszont. Ebben a barátságban teltek az évek, majd 2014-ben Bogdan atya történelmi kutatómunkájának kiteljesedéseként megjelent a doktori disszertációja, amely Kelemen Didák életéről, munkásságáról és csaknem 250 éve folyamatban lévő boldogává avatásáról szól. Az Isten Szolgája P. Kelemen Didák élete és tiszteletének kibontakozása* című könyvet a Madách Egyesület adta ki Pozsonyban. A hazai olvasókon kívül így azonnal eljutott a kiadvány a felvidéki magyarsághoz is, majd szerte a Kárpát-medencei érdeklődők kezébe. Didák atya gyalog vagy jobb esetben lóháton járta be ezt a gyönyörű, a mohácsi csatavesztés után három részre szakadt országot, és igyekezett *a hit és a szeretet erejével életre kelteni.*

1686. szeptember 2-án, 145 évvel és négy nappal török kézre kerülése után – **Beata Virgo Dabit Auxilium** – történt meg Buda visszafoglalása.

Az oszmán uralom alól felszabadulva 1703–1711-ig a Habsburg-abszolútizmussal szemben folyik az első magyar szabadságharc II. Rákóczi Ferenc vezetésével. 1711. április 30-án írják alá a szabadságharcot lezáró, kompromisszumokon alapuló békeokmányt. A békével megnyílt az út a háborútól oly sokat szenvedett ország fejlődése előtt, és ennek is köszönhetően lett a XVIII. században a Monarchia egyik legjobban fejlődő országa.

Kelemen Didák gróf Károlyi Sándornak, a *béke emberének embereként* élte hivatását. Kettőjük Istent követő elhivatottsága volt a misszió, melynek eredményeként templomok és iskolák épültek ott is, ahol a történelmi körülmények úgy adták, hogy akár kétszáz éve sem járt pap arra.

A szent életű *barát* nemcsak szavakkal, de még a pestises beteg ápolásától sem visszariadó cselekvő szeretetével hirdette az evangéliumot. Ahogyan Bogdan atya feldolgozta Kelemen Didák csodákkal is kitüntetett életét, abban üzenetet találunk XXI. századi napjainkra. Rácso-dálkozhatunk, mi mindent tudott egyetlen ember – teljesen az Isten kegyelmére hagyatkozva, imádkozva és éjt nappallá téve dolgozva – meg-

tenni a haza felvirágoztatásáért és *újraevangelizálásáért* Isten áldásával.

A XVIII. századi magyar minorita *barát* életének feldolgozása után Bogdan Adamczyk elkészítette újabb könyvét: *Adalberto (Wojciech) Topoliński élete és műve levelek tükrében* (Rychwałd, 2018). Ez a mű is hasonlóan súlyos és sajnos igen aktuális üzenetet hordoz. A két minorita szerzetesnek, a magyar hitvalló Kelemen Didáknak és a XX. századi lengyel mártírnak a sorsa különleges módon kapcsolódik össze – mintegy újabb bizonyítékként és tanúságként szolgálva az ezeréves barátságról és testvériségről –, felmutatva a *hit és a szeretet* erejét, gondolkodásra buzdít minden jó szándékú keresztényt.

Tudományos alapossággal összeállított dokumentumgyűjteményt vesz kezébe az olvasó, aki ezzel nemcsak saját ismereteit bővíti, de a kiadvány a lelkének épülésére is szolgál. Bogdan atya fáradhatatlan és kitartó munkája példae-

tékű. Reménykedjünk abban, hogy Kelemen Didák, a béke emberének embere, ahogy nevezem, a Kárpát-medence újjáépítésének egyik fontos lelki segítője és a „moj Wujek”, a felfedezett és általam nagybácsimmá avatott Topoliński atya egyszerre történő boldoggá avatása az olyanynyira veszélyeztetett európai kereszténységet erősítő szakrális példa alkalmává lesz.

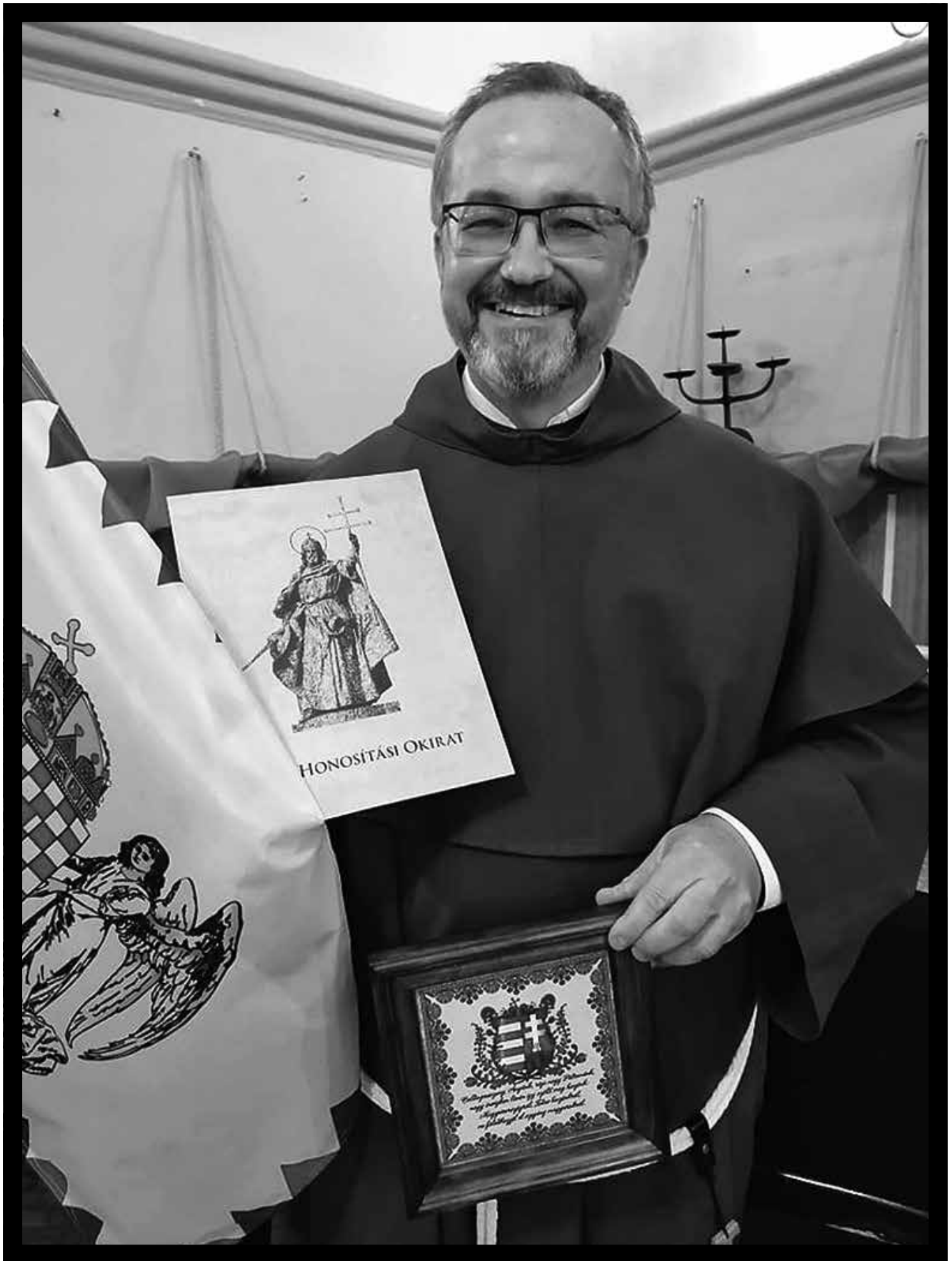
Bogdan Adamczyk tudósként és papként mutatta be szülőhelyének és a nem kényszerűségből, hanem derűs elhivatottsággal fogadott hazájának, Magyarországnak a szakrális példaképeket, életművüket, példázatos életmódjukat. Az ő életműve is ilyen volt.

Bogdan atyát – kérését teljesítve – a szívéhez legközelebb álló kolostorban, Miskolcon, a Kelemen Didák építtette templom kriptájában helyezték örök nyugalomra.

Bogdan atya, Władysław Adamczyk és Maria Dudek fia, 1965. július 13-án született a dél-lengyelországi Limanowában. Gyermekkorát és fiatalságát Krakó-Nowa Hutában töltötte, ahol két testvére mellett nőtt fel munkáscsaládban. 1986-ban, 21 éves korában lépett be a minorita ferences rendbe. A Kalwaria Paławska-i noviciátusba vették fel, amelyet 1987. szeptember 25-én fejezett be és tette le az első ideiglenes szerzetesi fogadalmát. Utána a krakkói minorita szemináriumban folytatta szerzetesi formációját, valamint filozófiai és teológiai tanulmányait. A negyedik év befejezése után vállalta, hogy Magyarországon folytatja szerzetesi szolgálatát, és készen állt arra, hogy a magyar tartomány újjászervezésén dolgozzon. 1992. október 3-án az akkori krakkói tartományi miniszter, P. Zdzisław Gogola előtt tette le örök fogadalmát.

Ezután Bogdan atya Magyarországon, az egri szemináriumban folytatta tanulmányait. 1992. október 10-én Miskolcon szentelték diakónussá, majd ugyanott 1993. június 20-án Seregély István egri érsek szentelte pappá. Újmisési emléklapjára a következő jelmondatot választotta: „Vonulj ki földedről, rokonságod köréből és atyád házából arra a földre, amelyet majd mutatok neked” (Ter 12,1).

Részlet Pawel Cebula rendtársa visszaemlékezéséből.

Bogdan atya 2021. március 4-én kapta meg a magyar állampolgárságot